

ЗАТВЕРДЖУЮ
Генеральний директор
ТОВ "Видавництво "Світич"
О. О. Андрусич

"26" серпня 2024 р.

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
педагогічних та науково-педагогічних працівників,
які впроваджують новий Державний стандарт
базової середньої освіти (5–9 класи Нової української школи)

**«Готуємося до викладання нового предмета
"Підприємництво і фінансова грамотність" у 8 класі»¹**

Розробники: ТОВ "Видавництво "Світич", І. Стеценко, О. Андрусич.

Цільова група: викладачі предметів та інтегрованих курсів соціальної та здоров'язберезувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти, які забезпечують / забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти, директори й заступники директорів ЗЗСО, консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників, студенти педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти.

Обсяг: 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

Напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток загальних і професійних компетентностей (розуміння основних механізмів реалізації компетентнісної парадигми навчання, оволодіння відповідними методичними прийомами та технологіями) відповідно до професійного стандарту за професією "Вчитель закладу загальної середньої освіти";
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь (критичне мислення, вміння обґрунтовувати власну позицію, креативність, ініціативність, вміння оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими).

Мета: підготовка вчителів, які викладатимуть навчальний предмет "Підприємництво і фінансова грамотність" у 8-9 класах закладів загальної середньої освіти, відповідно до вимог нового Державного стандарту базової середньої освіти: ознайомлення з концептуальними засадами реалізації концепції Нової української школи у другому освітньому циклі (базового предметного навчання, 7–9 класи), методичним

¹ Програму укладено згідно з п. 2 ст. 59 ЗУ «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 38–39 відповідно до п. 10 постанови КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 року № 1133) на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 № 904).

інструментарієм для формування ключової компетентності учнів “підприємливість і фінансова грамотність”.

Основні завдання:

- показати, як успішно реалізовувати завдання навчального предмета “Підприємництво і фінансова грамотність” у роботі із сучасними восьмикласниками;
- розкрити важливість моделювання ситуацій для навчання учнів підприємливості і фінансової грамотності;
- дати методичні поради, як розкрити учням роль держави в економічному колообігу;
- пояснити, як формувати в учнів свідоме та відповідальне ставлення до сфери особистих фінансів;
- показати, як вчити учнів раціонально планувати бюджет та безпечно розпоряджатися ресурсами для реалізації власних потреб;
- навчити здійснювати елементарні фінансові розрахунки в електронних таблицях: обчислювати відсотки за кредитом, розраховувати реальну дохідність депозиту;
- пояснити, як вчити учнів протидіяти шахраям та дотримуватися фінансової безпеки;
- показати, як проводити компетентнісно орієнтовані уроки за підручником “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.);
- пояснити, як використовувати потенціал підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.) для реалізації на уроках діяльнісного підходу;
- ознайомити з додатковими навчальними матеріалами для учнів та методичними матеріалами для вчителя з предмета “Підприємництво і фінансова грамотність” на платформі SvitDovkola.org.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

- **предметно-методична компетентність** — здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов’язкових результатів навчання учнів [A2.1]; здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей [A2.2]; здатність здійснювати інтегроване навчання учнів [A2.3]; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів [A2.4]; здатність розвивати в учнів критичне мислення [A2.5]; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу [A2.6]; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів [A2.7];
- **мовно-комунікативна компетентність** — здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння і навички учнів [A1.4];
- **інформаційно-цифрова компетентність** — здатність ефективно використовувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси [A3.2]; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі [A3.3];
- **психологічна компетентність** — здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів [B1.1]; здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності [B1.2]; здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність [B1.3];
- **компетентність педагогічного партнерства** — здатність до суб’єкт-суб’єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі [B3.1];

- **проектувальна компетентність** — здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів [В3.1];
- **прогностична компетентність** — здатність планувати освітній процес [Г1.2];
- **організаційна компетентність** — здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів [Г2.1]; здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів [Г2.2];
- **оцінювально-аналітична компетентність** — здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів [Г3.1]; здатність аналізувати результати навчання учнів [Г3.2]; здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів [Г3.3];
- **інноваційна компетентність** — здатність використовувати інновації в професійній діяльності [Д1.2].

Очікувані результати навчання:

- знає, як успішно реалізовувати завдання навчального предмета “Підприємництво і фінансова грамотність” у роботі із сучасними восьмикласниками;
- розуміє важливість моделювання ситуацій для навчання учнів підприємливості і фінансової грамотності;
- знає, як розкрити учням роль держави в економічному колообігу;
- розуміє, як формувати в учнів свідоме та відповідальне ставлення до сфери особистих фінансів;
- знає, як вчити учнів раціонально планувати бюджет та безпечно розпоряджатися ресурсами для реалізації власних потреб;
- вміє здійснювати елементарні фінансові розрахунки в електронних таблицях: обчислювати відсотки за кредитом, розраховувати реальну дохідність депозиту;
- знає, як вчити учнів протидіяти шахраям та дотримуватися фінансової безпеки;
- знає, як проводити компетентнісно орієнтовані уроки за підручником “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.);
- розуміє, як використовувати потенціал підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.) для реалізації на уроках діяльнісного підходу;
- орієнтується в додаткових навчальних матеріалах для учнів та методичних матеріалах для вчителя з предмета “Підприємництво і фінансова грамотність” на платформі SvitDovkola.org.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Форма роботи	Зміст
<p>МОДУЛЬ 1. Підприємництво і фінансова грамотність: цілі і завдання навчального предмета.</p> <p>Викладачі: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Підприємливість і фінансова грамотність як ключова компетентність. ▪ Структура і завдання навчального предмета “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Нові інструменти сучасного вчителя та учня: електронний інтерактивний додаток до підручника. ▪ Планування і проведення перших уроків “Підприємництво і фінансова грамотність” у 8 класі. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 2. Моделюємо ситуації та аналізуємо фінансову поведінку на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладач: Ірина Стеценко.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Важливість моделювання ситуацій на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Грошові відносини в житті людини. ▪ Фінансова поведінка людини: ризики та наслідки. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 3. Досліджуємо роль споживача та визначаємо його права на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладачі: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Досліджуємо власну споживацьку поведінку. ▪ Застосовуємо критичне мислення, приймаючи рішення про купівлю товару чи послуги. ▪ Вчимося раціональному і відповідальному споживанню. ▪ Роль дослідницької діяльності та її зв'язок із моделюванням. ▪ Використання онлайн-інструментів на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”: практичні поради. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.

Форма роботи	Зміст
<p>МОДУЛЬ 4. Держава і громадянин: розкриття теми на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладач: Ірина Стеценко.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Призначення та основні функції держави. Суспільні блага. ▪ Роль держави в економічному колообігу. ▪ Податки та соціальні виплати. ▪ Ідеї для проведення підсумкових уроків “Підприємництво та фінансова грамотність” у 8 класі. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 5. Безмежні потреби та обмежені ресурси: вчимося ефективно планувати бюджет на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладач: Ірина Стеценко.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Безмежність потреб людини та обмеженість можливостей для їх задоволення. ▪ Принципи планування бюджету. ▪ Завдання творчого характеру та їх роль на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 6. Запозичення, заощадження та інвестиції: фінансові розрахунки на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладачі: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Що приховують кредитні пропозиції? Обчислюємо реальні відсотки за кредитом. ▪ Чи вигідно зберігати кошти у банках? Розраховуємо реальну дохідність депозиту. ▪ Вчимося здійснювати елементарні фінансові розрахунки в електронних таблицях (Microsoft Excel, Google Sheets). ▪ Куди вкласти заощадження, щоб отримувати пасивний дохід? Оцінюємо прибутковість і ризикованість інвестицій. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.

Форма роботи	Зміст
<p>МОДУЛЬ 7. Фінансова безпека та шахрайство: розставляємо акценти на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”.</p> <p>Викладач: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Безготівкові розрахунки та шахрайство. ▪ Фінансова безпека: формуємо в учнів ключові компетентності та наскрізні вміння. ▪ Інтерактивне навчання з підручником та е-додатком на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Ідеї для проєктної діяльності: створюємо е-бібліотеку з фінансової грамотності. Онлайн-сервіс MyStoryBook. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 8. Компетентнісні завдання в підручнику “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.).</p> <p>Викладачі: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дослідження якості освіти PISA як орієнтир на шляху до розвитку в учнів життєво необхідних практичних умінь і навичок. ▪ Компетентнісно й практико орієнтовані завдання в підручнику “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.). ▪ Інтеграція математики з предметом “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>МОДУЛЬ 9. Діяльнісний підхід як основа викладання за підручником “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.).</p> <p>Викладач: Ірина Стеценко, Олексій Андрусич.</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 1, практичне заняття — 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Чому діяльнісний підхід важливий на уроках “Підприємництво і фінансова грамотність”. ▪ Як активне навчання сприяє глибоким знанням та впевненим навичкам. ▪ Реалізація діяльнісного підходу в підручнику “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу (авт. Стеценко І. Б., Андрусич О. О.). ▪ На що варто звертати увагу під час проведення уроків “Підприємництво і фінансова грамотність” — погляд авторів підручника. ▪ Методичний супровід підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу на платформі SvitDovkola.org. ▪ Обговорення актуальних питань, відповіді на запитання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
<p>Підсумкова робота</p> <p>Обсяг (кількість годин): 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Самостійне опрацювання тем курсу. ▪ Вихідне діагностування шляхом тестування.

Форма роботи	Зміст
(самостійне робота — 2, підсумковий контроль — 1).	
Усього: 30 годин / 1 кредит ЄКТС.	

Інформація про викладачів:

Ірина Стеценко, авторка підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу, директорка Методичної служби “Світич”, наукова співробітниця Інституту інформаційних технологій та систем НАН України, старша викладачка кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету.

Олексій Андрусич, автор підручника “Підприємництво і фінансова грамотність” для 8 класу, генеральний директор видавництва “Світич”, нагороджений відзнакою “Відмінник освіти України”.